

Reorganiseren moet

De Wmo is voor veel gemeenten de grootste inkomsten- en uitgavenpost. Tientallen procenten van de gemeentebegroting zijn Wmo-gerelateerd. Het voornemen van dit kabinet om de dagbesteding en -begeleiding over te hevelen van de AWBZ naar de Wmo, zal dit percentage fors doen stijgen. Met deze overheveling zijn landelijk enkele miljarden euro's gemoeid. Afgezien van de overheveling gaan in de toekomst meer taken en functies over van de AWBZ naar de Wmo. En ook hiermee zijn miljarden gemoeid. Het komende decennium stijgt de omvang van de Wmo op de gemeentebegroting verder, wellicht zelfs naar meer dan vijftig procent!

Ik ga deze keer niet in op de vraag hoe wenselijk deze ontwikkeling is. Ik wil het hebben over iets verbazingwekkends in de uitvoering.

Jarenlang begeleidde ik als FNV-bestuurder in het bedrijfsleven reorganisaties die nodig waren vanwege wijzigingen in de strategie van bedrijven. Een nieuwe markt of doelgroep vroeg om een andere organisatie. Vaak namen deze bedrijven ook meteen afscheid van grote groepen personeelsleden en werven ze nieuwe medewerkers met andere competenties. Aan mij als FNV'er de schone taak om te knokken voor zoveel mogelijk omscholing en zo min mogelijk gedwon-

gen ontslagen. In de regel werkten wij mee aan dergelijke reorganisaties, omdat zij de organisatie toekomstbestendiger maakten.

Zowel het aantal beleidsmedewerkers als het aantal uitvoerende medewerkers dat zich binnen de gemeente met de Wmo bezighoudt, staat in geen enkele verhouding tot de toegenomen budgetten. Slecht een beperkt aantal ambtenaren is direct betrokken bij de beleidsvoering en uitvoering van Wmo. Natuurlijk, gemeenten reorganiseren voortdurend, maar de reorganisaties hebben doorgaans een andere reden dan een gewijzigd takenpakket. Als de banken in de jaren negentig niet tienduizenden medewerkers op de kantoren hadden ontslagen om ruimte te maken voor ICT'ers, adviseurs en callcentermedewerkers, had de huidige bankencrisis zich wellicht al eerder voorgedaan en waren pinnen en internetbankieren niet mogelijk geworden. Als Unilever zich niet had teruggetrokken uit tal van merken en productgroepen, was het nooit zo toonaangevend geworden in ijs, cosmetica, reinigingsmiddelen en voeding.

Natuurlijk, een gemeente is geen bedrijf. Natuurlijk, de gemeente heeft tal van maatschappelijke taken. Toch gaat het ook bij gemeenten om keuzes ma-

ken. Zorgen dat mensen (blijven) meedoen is een vak apart, zeker als je de diversiteit van de doelgroepen in oogenschouw neemt. Ook vragen nieuwe wettelijke Wmo-gerelateerde taken om meer andersoortige medewerkers en specifieke kennis. Het is prima als externe partners inhoudelijke kennis hebben en taken uitvoeren. Maar de aansturing daarvan en de regievoering vraagt om meer eigen kennis en voldoende eigen mensen. De gemeente moet overigens niet doorschieten: als vijftig procent van de ambtenaren zich bezighouden met de Wmo, wordt het lastig om te zorgen dat het huisvuil wordt opgehaald, paspoorten uitgereikt, et cetera.

Toch wordt het tijd dat gemeenten hun organisatie anders inrichten en daarbij harde keuzes maken. Minder juristen en procedureel ingestelde mensen rond verkeersplannen en bouwtrajecten; meer deskundigheid en menskracht rond beleidsvoering en uitvoering van de Wmo. Ook politiek vraagt dit om nieuwe taakverdelingen en keuzes. Denk aan meerdere wethouders die zich bezighouden met Wmo-taken en participatie. Wie weet verkleint dit ook de afstand met de inwoners en worden echte stappen gezet in de vermindering van bureaucratie.

Het wordt tijd dat gemeenten hun organisatie anders inrichten en daarbij harde keuzes maken.